1874. VI. évfolyam. 189. szám. Szombat, szeptember 26.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Veszey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben: Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdan, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

A lelkesedés napjai.

⊙) Mondhatni: az egész ország izgatottságban van.

A derék honvédség által kivivott diadalok feletti átalános örömet és lelkesedést a törvényhatóságok szilárd és komoly önfentartási nyilatkozatai követik, melyek hasonlókép a lelkesedés kifolyásai.

Mindkét irányban jogosult az öröm s lelkesedés.

Ha a honvédség iránt nem volna is mostoha az uralkodó többség, még akkor is teljesen indokoltnak mondathatnék a közöröm, a honvédségünket érdeklő osztatlan dicséretek felett.

Mennyivel jogosultabb és melegebb lehet tehát a gyönyörérzet, az ő dicsőségök láttára, — midőn az ország sorsát intéző hatalomnak mintegy szemébe lehet dobni a roppant közönyt vagy öntudatos vétket, miszerint, honvédségi intézményünk kifejlesztését s támogatását — a haza és nemzetiség kárára elhanyagolja!

E közöröm nyilatkozataiban követelés rejlik, hogy a nemzet akarata teljesittessék!

Nagy veszély fekszik abban, ha a hatalom bizományosai meg nem értenék vagy hatástalanul elreppenni engednék fülök mellett a nemzeti közvélemény nyilatkozatait!

Veszély — nemcsak a hatalom kezelőire, ha nem értik meg a nemzet szivének lüktetésében jelzett hő kivánatok parancsszavát; — hanem veszély a hazára is, mely, vihar jöttével készületlenül találhatja a nemzetet, ellenségeivel szemben!

A felelősség övék isten és világ előtt!...

De jogosult a lelkesedés a törvényhatóságok önállósága s — az apró beszegelések kivételével — ősi területeik zömének megmentésére irányzott törekvések közben is.

Mert, habár tagadhatlan, hogy nyugodt időben, rendes viszonyok közt és a nemzeti önállóság megtömörülése esetére, az illető törvényhatóságok közt létrejövő egyezmények mellett lehetne, sőt kellene is itt-ott területszabályozásokat, kikerekitéseket és bekebezéseket eszközölni a könnyebb és gyorsabb közigazgatás és igazságszolgáltatás érdekében.

Azonban ahoz, hogy ily változtatásokban közmegnyugvás legyen: mindenfelett s első sorban szükséges a kormány önzéstelen, egyedül a haza javától vezérlett és minden pártérdeket kizáró jóakaratában gyökerező hit és bizalom.

De ez — fájdalom! — hiányzik! S nem is csoda!

Mert eddigelé, 7 éven át, a hazát érdeklő minden lényeges kérdésben párttekinteteket s magán érdekeket láttunk előtérbe nyomulni a kormány részéről!

És a hol a mult nyomain vészt és csapást látunk: hogy állapodhatnánk ott meg, a jövő iránti hitünkkel s reménynyünkkel szilárd alapon?!...

Nem-e a végzetes többség biztositására irányzott törekvés rejlik a törvényhatóságok felforgatása munkájában?

Hát, — midőn az államadónak az államjavára kell szolgálni: az államot alkotó egyes részek: a törvényhatóságok, az alkotmány eme védbástyái nem igényelhetik, hogy életök fenmaradjon, hogy a hazától ama jótéteményben részesüljenek, mely az egyes emberek biztonsága és élete felett is őrködik, — habár vagyonilag nem egyenlők is egymás közt?!

Timeo danaos et dona ferentes.

Ezt mondják magokban a törvényhatóságok; s életöket nem dobják oda fényes közigazgatási igéretek semmijeért!

Mert élni akarnak!...

Üdvözöljük mi e nemzeti lelkesedést mindkét irányban!

A nemzet önfentartási ösztöne nyilatkozik azokban!

— **Szeptember 26.** Végzetes évi nap! Elmondhatjuk a költővel. Ezelőtt 26 évvel e napon neveztetett ki a későbben oly szerencsétlen véget ért Lamberg Ferencz gróf altábornagy a Magyarországon ketező hadak főparancsnokának; még pedig miniszteri ellenjegyzés nélkül; mire 1848-iki szeptember 27-én a képviselőház kimondta, hogy törvényellenes. — Ugyan-e napon nyomult be Jellacsics hadaival Székesfejérvárra!

— **A miniszteri tanács** tárgyálás alá vette azon föltételeket, melyekben Ghyczy Kálmán az uj kölcsönre nézve a Rothschild-konzorcziummal előzetesen megállapodott. A miniszteri tanács egész kiterjedésökben helyeselte a föltételeket, és táviratilag értesitette erről a Bécsben időző pénzügyminisztert. Ennek folytán a végleges egyezmény megállapittatott Ghyczy Kálmán és a bankár-konzorczium közt.

— **A honvédlovasság szaporitása** s a honvédségnek tüzérséggel ellátása — a felsőbb körökben nyilvánult vélemények szerint — közel kilátásban volna. Elvárjuk!

— **Az uj Hajdumegyébe** Biharmegye némely községei bekebelezése tárgyában több oldalról felhozott azon indok ellenében, miszerint felő, hogy Biharmegyében ezáltal az oláhság tulnyomósága jönne létre, — azon igen fontos ellenérvet közlik velünk illetékes helyről, hogy amaz aggodalom feltétlenül nem áll, s igy nagy részben fölösleges és indokolatlan; mert az uj megyéhez csatlakozni kivánó biharmegyei községek közt több van olyan, melynek lakossága vegyes; s eszerint eme községek oláh lakossága is átjövén az uj megyéhez, egyfelől a magyarság aránylagos kevesbedésének, másfelől az oláhság száma tulnyomóságának esete legalább nagyobb mérvben alig állhat elő. Igy például Ér-Semlyén, N.-Léta, Kokad, Bagamér, Ér-Selind, Ér-Tarcsa, Gálos-Petri, Vasad, Piskolt s tán még több község is részint vegyes, részint oláh lakossággal birnak s ezek is átjönni kivánnak az uj megyéhez, a magyar lakossággal együtt.

— **Csanády Sándor** a „Magyar Ujság“-ban tagadja, hogy ő Kossuthoz elvtársai nevében irt volna; valamint azt is, hogy Kossuth a 48 as pártra kárhoztató itéletet mondott volna... Valóban annálinkább helyén látnók, közétenni a kérdéses levelet. Hadd tünjék ki a való!

„Mennyi adósságot csinált 1867. óta Magyarország?“

E czim alatt az „Egyetértés“ következő kimutatást hoz, mely a közös kormányzás dicsőségét s országos nyomorunk képét összekapcsolva állitja egybe:

„Az alábbi rövid kimutatásban az ezüst kölcsönök 120% agió szerint folyó pénzben számittattak fel. Az agió folytonos hullámzásánál rendesen ezt a számot szokták fölvenni s ez a szám szerepel a költségvetésben is. Magyarország adósságai, melyeket a közösügy életbelépése óta csinált, következők:

1. Az osztrák államadósságból elvállalt rész	654,464.000 ft.
2. A függő adósságból reánk eső rész	93,600.000 „
3. Az első vasuti kölcsön	102,000.000 „
4. A sorsolási kölcsön	24.000,000 „
5. A 30 milliós ezüst kölcsön	36.000,000 „
6. Az 54 milliós ezüst kölcsön	65.000,000 „
7. Az uj 153 milliós ezüst kölcsön	183.000,000 „
Összesen:	1,158.064,000 ft.

Tehát több ezer millió forint adósságnál.

Ezt az adósságot mind az utolsó fillérig 1867. óta csinálta az ország. Ha csak 5%-os kamatját veszszük is ezen összegnek, ugy azt látjuk, hogy Magyarország 1867. óta csinált adósságok után 58,000.000 forint kamatot fizet évenkint.

De ez még nem az egész összeg, melylyel Magyarország terhelve van. Itt van a gömöri vasut záloglevél kölcsön, mintegy 8.000.000; itt vannak a vasuti biztositékok, melyekre évenkint mintegy 15 milliót fizetünk, s itt vannak a kincstári utalványok, melyek szintén kitesznek néhány milliót.“

Az aradi hadgyakorlatokhoz.

— Ő felsége folyó hó 23-án már reggeli fél 7 órakor a harctérre indult, ahol a két hadsereg már fel volt állitva. A harcz folyt 11 óráig. Ekkor maga köré gyüjtvén a főbb parancsnokokat, a szokott értekezlet megtartása után — melynek tárgyát a két napi hadmiveleteket képezték — Hauser honvéd-dandárezredesnek a honvédekkel megelégedését fejezte ki, s annak mind lovasságáról, mind gyalogságáról igen elismerőleg nyilatkozott. Ennek folytán Hauszer Károly honvéd-ezredes dandárparancsnok a következő napiparancsot bocsátá közre: Örömmel értesitem az összes honvédalosztály parancsnokságokat, miszerint ő felsége a király a mai megbeszélgetés alkalmával nekem személyesen a honvédcsapatoknak katonai magatartásuk és jó kiképeztetésük — továbbá a mai és tegnapi gyakorlatoknál tanusitott ügyes s a harcz esélyeihez mért igen helyes mozdulatokért teljes megelégedését legkegyelmesebben nyilvánitani méltóztatott, miről a tisztek és a legénység köszönetem kifejezése mellett értesitendők.

Ő felsége d. u. 1 órakor tért haza a hadgyakorlatokról; az illető helységek, melyeken utja keresztül vezetett — szépen fel voltak diszitve, s a király mindenütt nagy lelkesedéssel fogadtatott. — Az udvari ebéd d. u. 2 órakor volt. Ő felsége ½ 4 órakor elutazott. Király ő felsége Aradváros szegényei közt szétosztandó ötszáz, a városi szinház költségeinek fedezésére pedig hatszáz forintot uti pénztárából utalványozott, mely összeg Vörös Pál polgárnagyhoz mindjárt el is küldetett. — Atzél Péter Aradmegye főispánja a király különös kivánságára az udvari vonattal Gödöllőre utazott. Midőn ő felsége a főispánt meghivta, ez szabadkozott ugyan, hogy az utra semmiféle készülődéseket sem tett, azonban a király azon biztositására, hogy katona-dolognak veszi és nem parádénak, a főispán elutazott. Legénye más vonattal utazott utána, magával vivén a szükséges ruhát.

Ő felsége e napon legalább 8 óra hosszáig ült lóvon. — Aradváros fökapitánya Urbányi értékes gyémántgyürüt kapott ajándékul a királytól a példás rendért, melyet itt tapasztalt.

A toskánai nagyherczeg, aki a Temesvárott állomásozó 13-ik sz. tüzérezrednél szolgál, és résztvett az aradi hadgyakorlatokban, a honvédek kitünő magatartása fölötti örömét következő, József főherczeghez intézett szavakban fejezi ki: „Igazán, ha a honvédségnek tüzérsége volna, áthelyeztetném magamat.“ — „Ez esetleg nemsokára megtörténhetik,“ válaszolá József főherczeg.

Az aradi hadgyakorlatok véget érvén, ő felsége tegnapelőtt este érkezett vissza Gödöllőre. Aradról való elutazása előtt a király Scudier báró főparancsnokhoz következő kéziratot intézett:

Scudier báró tábornagyomnak s katonai parancsnokomnak! Nagy megelégedéssel észleltem az álló hadsereg s a honvédség Arad vidékén összpontositott csapatainak kiképzésében mutatkozó haladásokat. Különösen dicsérőleg kell kiemelnem a gyalogság részletes kiképzésének, harczfegyelmének és meneti képességének magas fokát. A tábornok, törzstiszt és főtiszt uraknak köszönetemet fejezem ki a csapatokra gyakorolt kötelességszerü hatásért, melylyel ily eredményt elértek s ezen elismerésemet azonnal adja tudtokra a parancsa alatt álló csapatoknak s a hadgyakorlatokban résztvett magyar honvédhadosztályoknak.

Arad, szept. 23.

Ferencz József, s. k.

Az északi sarkexpedicióról.

— Hamburgból szeptember 23-ról következő érdekes távirati tudósitások feküsznek előttünk:

„A földrajzi társulat gyülésén a sarkvidéki utazók a legnagyobb diadalt aratták. Weyprecht röviden előadta az expedició történetét. Payer előadást tartott a végbevitt szánkautazásról. A felfedezett 100 mérföld hosszuságu Ausztria-öböl északon 80 mérföldnyi szélességre terjed, a földterületet két nagy részre osztja, melyek „Zichy-föld“ és „Wilczek-föld“-nek neveztettek el; a terület a fensik hatását gyakorolja, meredekeken felemelkedő oszlopszerü sziklákkal; egy 15 mfld hosszu jeges „Doverjeges“-nek neveztetett el. Apr. 11-kén két bazaltoszlop az expedicziónak elállotta utját; 81°57' alatt felhagytak a további előnyomulással, estére a 82°5'-ig lehetett volna eljutni, északfelé a 83-ik fokon tul szárazföld láttatott; az expedició azon meggyőződésre jutott, hogy ezen az uton az északi sarkhoz nem lehet eljutni, és hogy a nyilt sarktenger elmélete nem állhat meg: az ujonan felfedezett földterületek, ugy látszik, lehetetlenné teszik az északi sarkfelfedezését.“

„A Finmarken“ gőzös az éjjel 11 órakor érkezett ide Weyprechttel s az expedició legénységével. A kikötő d. u. 2 órától kezdve rendkivül élénk volt s a hajók föl voltak lobogózva. A kikötő és vidéke, valamint a tengerészek háza tündériesen lett kivilágitva. A nagy transatlanti gőzösök a „Finmarken“ érkezésekor nagy tüzgolyókat és röppetyüket szórtak szét, az Elbe part hosszában kátránytonnák égtek. A kikötőben roppant ember tömeg hullámzott fel s alá. Az érkezők fogadtatása nagyszerü volt. Az expedicziónak ugy vezérei mint legénysége kitünően néznek ki s csak ruházatuk kopott kissé. Az iratok, rajzok és spiritus-praeparatumok meg vannak mentve. Az északi sarkon rekedt „Tegetthoff“ hajón több mint 60 jeges medvebőr maradt hátra, ugy szintén jelentékeny kitömött állatgyüjtemény és nagy mennyiségü fókafog. A hajót tökéletes épségben hagyta hátra a személyzet s Weyprecht nézete szerint, mihelyt a jég engedni kezd, szabaddá és ismét használhatóvá lesz. A hajó kitünő szerkezetü volt, a mi abból is kilátszik, hogy 1872. okt. 13-ika óta 1874. februárig minden képzelhető jégtoriódást és szorongatást sérelem nélkül kiállotta, Payer az ujonnan felfedezett földről sok rajzott hoz magával. A „Ferencz József-föld“ mintegy 70 mérföldnyire huzódik fel északra és sok madár, jeges medve és róka által van lakva. E föld első izben a mult augusztus hó 30-kán délután 2 órakor tünt szembe; a legénység ekkor a födélzetre gyült, a császári királyi lobogó feltüzetett s a föld háromszoros hurah kiáltás után birtokba vétetett, s elfoglaltatott. — Egy hegyfok Deákról, s egy öböl „Hungaria-öböl“-nek neveztetett el. A szánkautazásokat Payer és Orel kimondhatatlan nehézségek között tették meg. Weyprecht és Kepes betegség miatt nem vehettek részt. Az első szánkautazás északi irányban harmincz napig tartott, két más nyugati irányban tett ily utazás pedig egyegy hetet vett igénybe. Valamenyi kutya mind meg betegedett, ugy, hogy mindeniket meg kellett lőni. — A „Tegetthoff“ hajó elhagyásakor csak négy csolnak, négy szánka és 1400 fontnyi eleséget vittek el magokkal az expedició tagjai. Végül csak kevés borsóhurka és csokoládé maradt meg. Midőn az utazók megmentettek egy orosz hajó által, csak 10 napra való eleségük volt. Az orosz hajó, mely az utazókat a Düna torkolatától nem messze találta, a hamburgi bizottság áltál átadott könyvet (levelekkel és hirekkel) hozott az expedició tagjai számára. Az expedició legénysége Litrow fregattekapitány beszéde által, melyet a magyar tengerészeti hatóság megbizásából tartott, a könyezésig meg volt hatva. A banket alkalmával gyujtó beszédek tartattak. Weyprecht, Payer és Kepes köszönetüknek adtak kifejezést a szivélyes fogadtatásért. Zichy Ödön grófnak a sajtóra mondott pohárköszöntője nagy lelkesedéssel fogadtatott.“ Ezenkivül az öreg „Presse“ távirataiban még a következő részleteket olvassuk: Midőn Payer és Kepes Hamburgba érkeztek, a kérdések ezreivel voltak ostromolva, ugy, hogy azt sem tudták, kinek és mire feleljenek. A kitömött állatokat a hazaszállitás lehetetlensége miatt ott kellett hagyni a „Tegetthoffon“, de a mit csak kis üvegcsékben meglehetett menteni, azt haza hozták az utazók. Payer minden figyelemre méltó dolgot, állatokat, földet, az ott hagyott hajó fekvését stb. lerajzolta. A rajzok kis táblákra ragasztva hozattak el. A kutyák közül az egyiket egy medve széttépte, egy másik neufundlandi pedig, mely tréfás mozdulataival sokszor mulattatta az expediciót, elfutamodott. Payer a svéd-norvég királytól, egy norvég, Kepes pedig egy svéd érdemrendet kapott.“

Vidéki élet.

H.-Dorog, szept. 26.

A megye kikerekitése foglalkoztatja jelenleg első sorban városunk közönségét, erre nézve nálunk három nézet uralkodik. A nagy többség ragaszkodva hagyományos ősi nevéhez és székhelyéhez a hajdukerület kényszerü átalakitását Hajdumegye név alatt csak Böszörmény székhelylyel óhajtja. A másik kisebb rész Debreczen város tanügyi és kereskedelmi kiemelkedtséget ugy tekinti mint városunk szellemi és anyagi érdekeinek jövő sarkpontját, habár Böszörményt emlegeti is, de Debreczen székhely valódi óhaja. Van egy töredék, a mely vallási tekintetből Nyiregyházához, illetőleg Szabolcsmegyéhez kiván csatlakozni, de csak ugy, ha a hajdukerület ugy változik meg, hogy Debreczen lesz székhelye; az a legeredetibb, hogy ezen utósó kivánságot olyan uriember hangoztatja legerélyesebben, a ki előtt minden, ami bármely valláshoz tartozó szertartás, nem egyéb mint guny és nevetség tárgya.

Van ezenkivül nálunk még más mozgalom is, ez azon hazafiaké, a kik a közgyüléshez azon beterjesztendő kérvényre gyüjtenek aláirást, melyben a tanács fizetését akként kérik intézni, hogy népszám szerint arányos fizetés legyen Dorogon a nánásihoz; azaz, mivel Nánásou a főhadnagy fizetése 400 forint és Dorogon kétharmad számu lakos van, tehát itt legyen 300 a mostani 700 forint helyett; és igy tovább.

Harmadik mozgalom a nánás-dorogi követválasztásra előkészület; ez a mire a dorogi választó nevetve néz, (fájdalom! szerk.) nagyot gondol, mikor a nánási atyafi Csohany vagy Sós ur részére hivja meg szavazni, érezve még most is hátán a követválasztási nánási marasztót, hordva keblében azon lenéző érzetet, a melyre Nánás érdemessé tette magát.

Időjárásunk igen jó, őszi vetéseink szépen kelnek, őszi legelőnk böven van, átlagosan a széna kivételével mindenből jó féltermésünk lett.

Dely Mátyás.

— **H.-Nánásról** irják, hogy Csohán Ferencz, a ki előbb már visszavonult, ismét felléptett s nagy zajjal demonstrál; azonban Sós Gábor pártja minden tüntetés nélkül is erősebb! Ugy hallik, hogy tegnap verekedés volt a két párt közt!

— **Uj szépirodalmi napi lapot** szándékozik kiadni K. Papp Miklós, a „Magyar Polgár“ szerkesztője.

— **Az osztrák nemzeti bank** a kamatlábot ⅓ százalékkal lejebb szándékozik szállitani.

— **A nagyváradi** gazdasági kiállitás alkalmából a „Nagyvárad“ irja: „A kiállitás biráló bizottmánya a jelenleg legjobbnak elismert vetőgépeket munkaeredményük és kezelésükkel együtt a tisztelt közönségnek bemutatni s jövő hétfőn az az folyó hó 28-án reggeli 8 órától 10-ig többféle sorvetőgépet u. m. Sack, Garrett, Kühne stb. félét fog müködtetni. Lipovniczky István megyés püspök ő excellenciája kegyes engedélye folytán a kiállitás helyiségéhez közel eső fáczányos alatti területen. Sorba vetni csak porhanyó és tiszta gondos földmunka mellett lehet, hanttal vagy gyommal eltelt földön azonban csak sürübb szóró vetés alkalmazható, mire nézve egy kitünő szóróvetőgép, a nyitrai gépgyár „Pannonia“-ja is bemutatva leend.“

— **A vidékről** a következő, jelesen szerkesztett politikai lapokat — melyek az ellenzéki álláspontot tisztán fentartják — ajánljuk a t. cz. közönség és különösen elvtársaink figyelmébe: „Bihar“ megjelen hetenkint 4-ez, előfizetési dija vidéken évnegyedre 2 ft 50 kr; „Abaujkassai Közlöny“ heti lap, évnegyedi előfizetése 1 ft 50 kr; „Szabad Polgár“, megjelen Győrben hetenkint kétszer előfizetési dija évnegyedre 2 ft.

— **Novák Gusztáv** és Gründl Ede Nagy-Károlyból felszólalnak hozzánk küldött leveleikben, az első azért hogy a „Debreczeni Ellenőr“ az ő beszédét elferditve hozta; az utóbbi azért, mert Kola J. az ő személyét is bele hozta a vitába az esküdtszéki tárgyaláskor, és pedig kicsinyitőleg; a mi ellen neki a tárgyaláskor mint hallgatónak nem volt módjában védekezni; most tiltakozik az ily megtámadás ellen.

— **A kövérek** Amérikában az idén is megtartották évi gyüléseket. Arra, hogy valaki a társulat tagja lehessen, megkivántatik, hogy legalább két mázsát nyomjon. Az idei gyülést vezető elnök 3 mázsát és 69 fontot nyomott. Ha valamely tag időközben annyira megfogy testében, hogy alább száll a 2 mázsán, szemébe kiáltják: hogy lehet igy elfogyni; s azzal megszünt a társaság tagja lenni! Érdekes volna e hustömegekkel csárdást tánczoltatni, vagy verseny-futást erőszakolni rájok! — (Térhiány miatt több számból kimaradt.)

UJDONSÁGOK.

*** Az előfizetési dijakat még e hó folytán kérjük minden esetre beküldeni, hogy a lap szétküldésében fenakadás s zavar ne legyen!**

* **A debr. helv. hitv. egyház** protestáns nőnöveldéjében a rendes tanitás a vásár alkalmából, kivételesen, nem október 1-én, hanem október 8-án veszi kezdetét; ugyanezen okból a beiratások ideje is október 8-dikáig meghosszabbittatott, miről a t. cz. szüléket tiszteltettel értesiti Debreczen, szeptember 26. 1874. Az igazgatóság.

* **Tisza Kalmán** és neje szerdán a a fővárosból Gesztre utaztak le.

* **Szintársulatunk** a n.-váradi lapokban szivélyes köszönetet nyilvánit a n.-váradi lelkes közönség pártfogásáért!

* **A „Tisza“** biztositó társaság Kiss Lajos helyben polgár házáért. — mely folyó szeptember 23-án égett le, már a következő napon szeptember 24-én a kártérítést kifizette. Bis dat, qui cito dat! Az ily eljárás dicséretet érdemel és méltán bizalmat költ! (Lásd hirdetési rovatunkat!)

* **Szintársulatunk** tegnap haza érkezett. Üdvözöljük tiszta szivből. — Az első előadás holnap lesz. Ugy halljuk, hogy a páholyok mind ki vannak bérelve.

* **Divald József** — a német nyelv és irodalom tanára a városi főreáltanodában, — tanórákat ad a német nyelv és irály elsajátitása érdekében. A tanitás nagyobb sikere tekintetéből csak tiz hallgató vétetik fel, kik két csoportra osztva, hetenként négy tanórában részesülnek. A tanórák, melyek esténként 5 és 8 óra közt tartatnak, október 1-én kezdődnek és az előre fizetendő havi tandij személyenként hét (7) forintban állapittatik meg. Bejelentések az illető tanár lakásán péterfiautcza 819. szám alatt délután 1—3-ig történnek, hol e tárgyban bővebb felvilágositás adatik.

* **Bogyónak** a nemzeti szinházhoz szerződtetését javalja a „P. Napló.“ Ő azonban tavaszig a miénk, s már haza is érkezett.

* **A törvényhatóságok rendezése** tárgyában kinevezett városi és a Debreczenhez csatlakozni kivánó községek képviselői által választott küldöttségek holnap indulnak a fővárosba.

* **Szintársulatunk** holnap vasárnap kezdi meg előadásait „Bánk bán“-nal. A szinlapot ime közöljük: Első előadás. Debreczeni szinház. Vasárnap, szeptember 27-kén 1874. adatik: „BANK BÁN.“ Eredeti dráma 5 felvonásban. Irta Katona József. (Rendező Mándoki.) Személyzet: II. Endre magyar király: Foltényi. Gertrud, királyné: Lukácsiné. Béla, Endre, kis gyermekeik: Boránd Gyula, Égeni Jolán. Otto, Berchtold meraniai herczeg fia, Getrud testvéröcscse: Mustó. Bánk bán, Magyarország nagy ura; Mándoki. Melinda, felesége Rónainé. Soma, fiacskájuk az udvarnál: ***. Egy zászlós. Chován. Mikhál bán, Simon bán Melinda bátyjai: Horváth, Marosi. Petur bán, bihari főispán: Zöldy. Miska bán, a királyfiak nevelője: Barta. Solom-mester, fia: Kőrösi. Bendeleiben Izadora, thuringiai hölgy: Rónai M. Egy udvaroncz: Hegedüs. Biberach, kalandor lovag: Takács. Tiborcz, paraszt: Dósa. — Zászlós urak. Vendégek. Udvarnokok. Lovagok. Békétlenek. Katonák. Jobbágyok. Idő 1213 év vége felé. — Jegyeket lehet váltani a szinházi pénztárnál, d. e. reggeli 9-től 12-ig, d. u. 3-tól 5-ig, este a pénztárnál. — Helyárak: alsó és közép páholy: 4 ft 50 kr. Családi páholy: 7 ft. Második emeleti páholy 3 ft 50 kr. Támlásszék: 1 ft. Földszinti zártszék: 70 kr. Emeleti zártszék: 60 kr. Földszinti bemenet: 50 kr. Karzat 30 kr. Deákjegy 40 kr. Garnison örmestertől lefele 30 kr. Gyermekjegy 30 kr. Kezdete 7 órakor, vége fél 10-kor.

* **A reggeli harangozás** mától kezdve 7 óra helyett 8 órakor, a délutáni 3. óra helyett 2 órakor történik.

* **Fésős Ödön** a szép emlékezetü Fésős András debr. ref. lelkész egyik tehetséges, de zilált életviszonyok közé jutott fia, a napokban végezte be hosszas betegség után viszontagságos földi pályáját Marosvásárhelyen, ahol

testvérei s rokonai szivességéből tisztességesen temettetett el a tegnapi napon. Béke poraira!

* **Különlegességek.** A havannah, virginia különlegességi szivarok valamennyi különlegességi árudánál áruba bocsáttatván, ezek ennek utána a helybeli különlegességi árudában is kaphatók. Az I. faj eladási ára 100 drbért nem kötegelt állapotban tiz (10) o. é. frt, kötegelve pedig tiz (10) frt. 50 kr. a. é. — 4 darabból álló kötegért pedig negyvenkét (42) kr. a. é. A II. faj eladási ára 100 drbért kötegeletlen állapotban hat (6) frt 50 kr. a. é. kötegelve hét (7) frt a. é. — 4 darabból álló kötegért pedig huszonnyolcz (28) kr. a. é.

* **A honvéd-huszárok** ma megérkezvén, a hadgyakorlatok alkalmára bekivánt kinczstári lovak a volt vállalkozó — magánosoknak ismét kiadattak.

* **A debreczeni közép-kereskedelmi tanoda** iskolai hirdetménye van mai számunkhoz mellékelve, melyre felhivjuk olvasóink figyelmét.

* **A helybeli** országos juhvásáron szeptember 25-én következő árak alakultak: birka-örü párja 12—18 ft, anya-birka 8—10 ft, magyar juh 10—12 ft.

* **Beküldetett.** Miután Müller Lajos ur udvari táncz és illemtanár a „Debreczen" 188. számában közzétett táncztanitási hirdetménye által fogalmat nyujtott illemtanári minőségéről; ezennel ajánljuk öt minden mivelt szülő figyelmébe, hogy gyermekeik elsajátithassák tőle azon finom udvari modort, melyet tanitványaiba oltani szokott. Több szülé.

* **A vidéki szülőknek,** kik a közelgő szorgalomidő beálltával fiaikat a helybeli ref. főiskolai gimnáziumban képeztetés végett behozni szándékoznak, figyelmébe ajánljuk nyug. ref. lelkész Dicsőfy Józsefet, ki is részint saját nyugalma, részint négy növendék fia érdekében az ujvárosi német ref. egyházat ott hagyni jónak találván s ezelőtt 2 évvel városunkba beköltözvén, jelenleg a főiskolai könyvtárrendezési közhasznu működése mellett oly sikerrel növeli s oktatja magánosan a főiskolába járó fiait, hogy mindnyájan a kitünők közt foglalnak helyet. Nevezett lelkész jelenleg a VI-ik IV-ik és II-ik gimnáziumi osztályokba lépendő fiai mellé az ugyanazon osztályokba menendő nehány növendéket fölvállalni kész házához, atyailag vezérlő gondjai alá teljes ellátással magán oktatásra; sietünk ezt köztudomásra juttatni, megjegyezvén, hogy a kik felajánlkozását igénybe venni akarják: forduljanak a nevezeti lelkészhez akár személyesen, akár leveleik által; akár a főiskolai könyvtárnoki lakban, akár kismester-hajóutczai 1162-dik számu házában.

* **Különös szándéku kirándulást** tervezett tegnapelőtt, csütörtökön délután három vitéz a cs. kir. 39-ik gy. ezredtől, kik szőllőre éheztek, s miután ehez a sovány léhnung mellett pénz által jutni kilátásuk nem igen volt, — egy merész eszme fogamzott meg agyukban, hogy t. i. fegyvereiket megtöltve, s még nehány töltést magukhoz véve — egyik szőllőskertbe törnek, és ha a csősz vagy pásztor a szőllőlopásban őket meggátolni akarná — ott lesz a hátultöltő, majd segit az. Ez még eddig szépen volt kigondolva, hanem kivitele hajótörést szenvedett az által, hogy a 3 közül egy az utról visszatért s a tervnek árulója lőn, miért is Zeiler hadnagy erős őrjárat élén a hős bajtársak felkeresésére indult, s azokat, mielőtt még kárt tehettek volna — szerencsésen elfogatta.

* **A Salétrom-laktanya** mellett szerdán éjjel szerencsétlenségből agyonlőtt Vértessi János holttestét a kir. törvényszéki vizsgáló bíróság felbonczoltatván — ez alkalommal a haláltokozó golyót is abban megtalálták.

* **Beküldetett** hozzánk „Meddig lesz még bekötve az igazság szeme", „rengeteg csalások" czimü röpirat; közrebocsátja Tóvölgyi Titusz. E röpirat belgabank megbizottai által a Bácskában a lakosság irányában elkövetett kárositások s rászedésekről hajmeresztő dolgokat beszél. — Továbbá beküldetett Csendes Ferencz soproni tan- és nevelőintézetének értesitője. — S ezenkivül: „emlékirat a baróti barnaszénteleprőI, mely a keleti vasut igazgatóságának helytelen eljárását illusztrálja.

* **Kimustrált** katonai lovak nagy mennyiségben árvereltettek ma czegléd utczán, s elég v evőre találtak. Ötven-hatvan forintért mutatós lovat lehetett venni; bár hiba nélkül egy sem volt.

* **Debreczeni terménycsarnok árjegyzéke,** szept. 25. Piaczi készletek mérőnkint: tisztabuza 3.80—4.10 kr, rozs 3—3.10 kr, árpa 2.40—50 kr, zab 1.65—70 kr, ó-teng. 4.25—40 kr, köles 3.30—40 kr, nagyobb kötéseknél tisztabuza 85, 86 fontos 4.15—30 kr, 87, 88 fontos 4.50—75 kr, 89, 90 fontos 4.85—5 ft, névleges rozs 79, 80 fontos 3.10—15 kr, névleges árpa 48 fontos 2.40—50 kr, 70, 72 fontos 2.55—60 kr, zab 50 fontos 1.75 kr, névleges szalonna mázsája 50—55 ft, szalonna-zsir 56 ft.

Hazai hirek.

(*) A szüretek kezdetöket veszik. Budapesten a Duna jobb partján már hetfőn szüretelnek. — N.-Váradon rövid időn beáll a szüreti idény; meglehetős termésre számitnak.

(*) Budapesten a kath. legényegylet vasárnap ünnepelte meg fenállásának 19-ik évfordulóját. Ekkor az iparosok közt 130 ftnyi jutalomdij osztatott ki.

(*) Az országos zenészakadémiát valahára, novemberben megnyitják.

(*) A görögkeleti püspökök zsinata ma nyittatott meg Budapesten.

(*) Szombathelyen egy bőven költő paraszt embert csiptek el, 2200 ftot találtak nála; kivallá, hogy azt Sopronban egy szerb kereskedőtől vette el.

(*) Egy csaló. Budapesten egy uracs Imhof bárónak adta ki magát, s a mivelt társaságokba befurakodott; sőt egy tekintélyes családból származott hölgygyel jegyben járt. Most kisült, hogy Szuppan ur, — ez az uracs valódi neve — csaló, s a bécsi rendőrség megkeresése folytán a fővárosi rendőrség által elfogatott.

(*) Székesfejérvárt közelebb hunyt el Rossi György 1848-ban honvéd főhadnagy. Béke porainak!

(*) Az államnyomdából — mint az „Egyetértés irja — nagy mennyiségü bélyegezett, még használatlan váltót loptak el.

(*) A királyi zálogházban Budapesten sikkasztásoknak jöttek nyomára, a vizsgálatot a kormány megindità.

Délutáni posta.

— Bécs, szept. 25. A sarkutazók ma este érkeztek ide. A nép már órákkal előbb beláthatlan tömegben lepte el mindazon utczákat, melyek az északi pályaudvarhoz vezetnek. A házak mindenfelé ünnepélyesen fel voltak diszitve. — Poeck altengernagygyal élükön számos tengerésztiszt, tábornok, tiszt, és Felder polgármesterrel a községi tanács fogadta a pályaudvarban az érkezőket, kiknek láttára a közönség viharos örömkiáltásokban tört ki. Szakadatlan hoch! kiáltások és kalapemelegetések közt foglaltak helyet a sarkutazók a fogatokban,— melyek a sürüen hullámzó néptömeg között csak lépést haladtak. — Az indóházban jelenvolt számos ausztriai és magyarországi küldöttségek szintén csatlakoztak a menethez. Az expedicio vezetői a nagyszerü fogadtatás által meghatottan üdvözölték a körökbe tóduló tömeget. — Holnap este lesz a földrajzi társulat rendkivüli ülése, melyen mint védnök Rudolf trónörökös is megjelenik.

— A király október 5. vagy 6-ig fog a fővárosban maradni, ha csak előre nem látott esetek előbb nem fogják szükségessé tenni visszatérését Bécsbe. Ide érkezve, ő felsége a hazatérő királynét fogadandja, aki nehány napra Schönbrunba menend, azután pedig Valéria főherczegnővel Gödöllőre fog átköltözni.. — A király Gödöllőre érkezvén, — azonnal megtekinté a kastélyban a királyné számára ujonnan berendezett lakosztályt és a verendát s igen elismerőleg nyilatkozott különösen a butorok megujitása körül tanusitott izlés fölött; a pompás verendában felállitott lila selyem-ripszszel bevont ülő butor nagy mértékben nyerte meg ő felsége tetszését. Hogy Gödöllő lakossága türelmetlenül várja a királyné leköltözését, az e városnak ő felségéhez valo ismert ragaszkodásánál fogva magától érthető.

— **Bécsi tőzsde** szept. 26. Ezüst 103.80, cs. arany 5.25; Napoleon arany 8.79½.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
OLAH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

Nyilttér.

Gyakornokul.

Füszerkereskedésbe egy 14—15 éves erős testalkatu fiu felvétetik, értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

548 1—4

HIRDETÉSEK.

Üzletmegnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemü közönségnek szives tudomására juttatni, hogy a főpiaczon Schäffer-féle házban e hó 15-én füszerkereskedést nyitottam.

Előnyös forrásokból tett rendelményeim, s azon szilárd elvek, melyekkel üzletemet vezetni fogom, mindenkor képesitni fognak a bennem helyzett bizalomnak megfelelni, minél fogva bátorkodhatom magamat a n. érd. közönség megtisztelő figyelmébe ajánlani.

Tisztelettel
Varga Lajos.

571 3—3

Gazdáknak.

Jegzéke a b.-diószegi uradalom erdészeti fa-iskolájában 18⁷⁴/₇₅. évben eladandó különféle befásitásra igen alkalmas fanemeknek és mennyiségének.

Összes darab			Egyes fa ár drb	ft	kr
1500	Platanus orientalis	Boglár fa	Egy	1	—
500	Acer negundo	Zöld juhar fa	"	—	50
2000	Fraxinus excelsior	Kőrös fa	"	—	50
9000	Ulmus	Szilfa	"	—	30
20000	"	" eleven sövénynek	"	—	3
1500	Alnus	Égsrfa nagy	"	—	30
1300	Ailanthus	Bálványfa "	"	—	50
1300	Populus balsamifera	Szagos nyárfa "	"	—	50
5000	" Canadensis	Canadai fa "	"	—	50
5000	" "	" kisebb	"	—	30
10000	Robinia Pseudacacia	Ákáczfa "	"	—	20
20000	" "	" eleven sövénynek	"	—	5
3000	" "	" kitünő szép	"	—	60
2000	Gledicia	Korona akácz nagy	"	—	60
3000	"	" közép	"	—	30
50000	Canadai nyárfa dugványok fa-iskolákba		Ezer	5	—
10000	Szagos "	" "	"	5	—
5000	Aranyfüz "	" "	"	10	—
5000	Kenderfüz "	" "	"	10	—

NB. Az arany- és kenderfüz, minden kötözésekre, de különösen kas fonásra alkalmazható.

Ér Diószeg, 1874. szeptember 1-én.

Szoller Ignácz,
erdőmester.

541 3—3

Hollandi jáczint, tulipán és több másféle virághagymák, — ugy szinte legjobb minőségü füszer áruk, a legócsóbb árak mellett kaphatók **Gaszner Károly** füszerkereskedésében Debreczenben.

517 6—6

Ügyvédi iroda.

Lőrinczy Imre köz- és váltóügyvéd tudatja, hogy megnyitott ügyvédi irodájában elfogad minden polgári és váltó- peres- és peren kivüli ügyet, kölcsönöket köt, s azok előmozditását gyorsan s erélylyel eszközli.

Lakása Debreczenben, kis-mesterutcza 1379-ik szám alatt.

543 3—3

Eladó ingatlanok.

Debreczenben az Olajütő mellett 13½ köblös majorsági föld. a rajta levő gazdasági több jó épülettel, luczernással és mintegy 8000 élőfával —

továbbá czeglédutczán 148-dik számu ház külső földjével együtt — kedvező feltételek mellett — eladó.

Értekezhetni a benne lakó tulajdonos

446 8— **Németi Gáborral.**

Eladó ház.

Debreczen csapóutczán 3170. sz. a. kőből ujonnan épült ház. — mely fele részben 10, másik felerészben 8 évig adómentes — kedvező feltételek mellett eladó. — A ház magában foglal füszerkereskedésre készen álló boltot, külön osztályban bormérő helyiséget, mely üzletekre nézve a ház kedvező helyen áll; továbbá magában foglal 4 szobát, honyhát, kamarát, 300 cseber borhoz pinczét, van egy szoba és konyha külön bejáratra, van tágas udvar kő keritéssel.

Értekezhetni a bent lakó tulajdonos

Csuka Lászlóval.

529 3—10

Tudósitás.

Alólirottnak van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy **norinbergi** és **diszmüáru kereskedésemben** már számos évek óta nagy sulyt fektettem a lábbelik minden nemeire, s azt fokozatosan gyarapitván, jelenleg bármely fővárosi lábbeli üzlettel versenyezhetek, az alsóbb osztálytól a legfelsőbig férfi, női, gyermek lábbelik minden nemeivel, melyeket a lehető legjó ogatottabb forrásból szerezvén meg bel és külföldről, a bőrök és szövetek minden nemeiből a legmagasabb izlésig.

Különösen figyelmet érdemelnek a vadászatkedvelő urak részére a teljesen vizhatlan, valódi bőlönybőr és olasz bagaria **ruczázó csizmák,** minden esetben oda törekedvén, hogy mindazon fentjelölt lábbeliket minőségökhez képest — a lehető legócsóbban árusithassam.

Ugyszinte norinbergi és diszáru raktáramban aczél, bőr, khinaezüst pakfon alpakka, lunaid, kautschuk, talmi arany, bronz-tárgyak a legujabb mintáju festett függönyök, valódi tajpipák, szivarszivók, kitünő szép csibukok, vadászatra teljes kellékek, fésük minden nemei, uti készletek, böröndök, esernyők minden nemei, u. m.: a legfinomabb selyem, cloth, zerge, zanella, alpana, köpper és perkál; sétabotok, a kedvelt ujvárosi ostorok, zseb és asztali kések, khinaezüst, lunaid, alpakka, pakfon, británia és angol bádogkanalak, legyezők, albumok, ruha, haj, fog és körömkefék.

Szinte figyelmet érdemel a szenvedők részére a hidi angol készitmék kautschukból, a legujabb fajta orvosi tárgyak, különösen aranyérben szenvedőknek is.

Urak és urhölgyek részére teljes választékban **illatszerek** 45 krtól 8 ftig, s mosdó szappanok kitünő finomak Treu, Nuglistól Bécsből és Riegertől Londonból.

Tájékozásul említendő:

Férfi topánok	33 fajta	4½ fttól 12 ftig.
Csizmák	8 "	4½ fttól 25 ftig.
Női lábbelik	75 "	1.25 krtól 15 ftig.
Gyermeklábbelik	54 "	50 krtól 6½ ftig.

Dáné István.
(Piaczuteza 2144. sz.)

524 2—3

Kuhinka István K.

üveg és porczellán gyári raktára

Debreczenben főpiacz 1900. sz. a. saját házában tisztelettel ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe legujabban berendezett

Petroleum lámpagyári raktárát

is a legnagyobb választékban a legjutányosabb gyári árak mellett.

Árjegyzékek s mintarajzok kivánatra ingyen.

Nyilatkozat.

A „Tisza" biztositó társaságnál biztositott házam f. hó 23-kán leégvén, tüzkárom a nevezett társaság részéről már a mai napon felvétetett és a kárösszeg azonnal minden hiány nélkül kifizettetett.

A társaság ezen gyors és pontos eljárásáért ezennel elismerésemet nyilvánitom.

Debreczenben. 1874. szept. 24-én.

Kis Lajos.

549 1—

Bösendorfer l. világszerte elismert kitünő ZONGORÁK raktára, czegléduteza 47-ik szám — megtekinthetők naponként reggeli 9 órától déli 12-ig, délután 3-tól 6-ig, — a zongorák a bécsi áron adatnak el, hozatalbér nem számittatik.

550 1—3

Eladó borok.

Miután vendéglői üzletemet f. évi decemberben végleges beszüntetem, s még igen nagy mennyiségü különféle boraim vannak raktáron, tehát ezekből **végkiárulást** rendezek; és pedig:

1 itcze kerti bor 14 kr. 1 itcze Rickl-féle 1871-iki hegyi bor 18 kr. 1 itcze 1873-iki uj hegyi bor 20 kr. 1 itcze 1873-iki diószegi bor 24 kr. 1 itcze 1872-iki bakar Kulli féle 36 kr. 1 itcze budai asshegyi vörös 36 kr.

Ezenkivül ajánlom kitünő bakar borsimat hordó számra is. Valamint eladok hordó számra budai, magyarádi, szeredunyei finom szamatu borokat is.

A borok jó minőségért s valódiságért jótállást vállalok, s t. borfogyasztó közönség megrendeléseit kérve, tiszteletlel vagyok

Guszman Róbert,
vendéglős főpiacz 2143.

546 2—3

Arverési hirdetmény.

Vagyonbukott **Lobmayer József** csődhitelező választmányának határozata folytán, a tömeghez összeirt Széchenyiutczai, illetőleg az ugynevezett zsidókertben fekvő 745 □ öl kiterjedésü, pajtával ellátott szőllőnek bukott Lobmayer József nevén álló 600 frtra becsült fele része, a szüreteló edényeknek fele részével együtt, **folyó évi szeptember hó 28-dik napján d. u. 3 órakor,** másod izben tartandó nyilvános árverés utján, kedvező feltételek mellett, becsáron alul is el fog adatni.

Az árverési feltételek az alóirt tömegondoknál megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, 1874. szept. 4-én.

Nánássy László.
tömeggondnok.

496 3—3

Makkárverés,

Gróf Károlyi Alajos ur misztótfalusi uradalmához tartozó erdőségeiben a következő erdőrészek makkoltatási használatra bérbe adandók:

Ilobai erdőrész 2200 hold
Sikárlói " 2000 "
Misztótfalusi " 6000 "

Ezekre nézve a nyilvános árverés **Október hó 11-én** a misztótfalusi kasznári irodában fog megtartatni. Zárt ajánlatok szinte ott elfogadtatnak, az árverési feltételek is ugyanott megtekinthetők.

540 3—3

Debreczen, 1874. nyom. a részv. tára. könyvnyomdájában.

☛ **Mai számunkhoz „a debreczeni közép kereskedelmi tanoda iskolai hirdetménye" van mellékelve.** ☚